

แบบรายงานผลการประชุมสัมมนา

เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ : มุมมองที่แตกต่างระหว่างไทยและต่างประเทศ

วันพุธที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.

ณ อาคารสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

๑	<p>ประธาน นายเอกชัย ชินนพวงศ์ ประธาน ศาลอุทธรณ์</p>	<p>ผู้เข้าร่วมการประชุม</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. นางรสพร สุขสมพร รองอธิบดี ๒ กรมบังคับคดี ๒. นายฐาตุร เสาวภา นิติกรปฏิบัติการ ๓. ผู้แทนสถานเอกอัครราชทูตต่างๆ ๔. ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการกระทรวงยุติธรรม และข้าราชการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ ๕. หน่วยงานภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง
๒	สรุปผลการประชุม	
๒.๑ การกล่าวเปิดการสัมมนา โดยนายภัทรศักดิ์ วรรณแสง เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม		
<p>๑. ปัญหาการค้ามนุษย์ในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยประเทศไทยได้มีการดำเนินการป้องกันและปราบปรามอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ อีกทั้งมีการประกาศใช้ยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๙ (ระยะ ๖ ปี) ให้ความสำคัญ ๕ ด้าน ได้แก่ การป้องกัน การดำเนินคดี การคุ้มครองช่วยเหลือ การพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน และการพัฒนาและการบริหารข้อมูล นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งกลไกต่างๆ ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ปคม.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน คณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ปกค.) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และคณะอนุกรรมการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๒. แม้ประเทศไทยจะมีการดำเนินการต่อต้านการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง แต่จากการจัดอันดับตามรายงานว่าด้วยการค้ามนุษย์ (Trafficking in Person Report - TIP Report) ค.ศ. ๒๐๑๔ ของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้ประเทศไทยอยู่ในประเทศ Tier ๓ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีมาตรฐานในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ที่ต่ำที่สุด อันส่งผลเสียต่อประเทศไทย รวมถึงกระทบต่อภาพลักษณ์ของไทยในเวทีระหว่างประเทศ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องจัดการสัมมนาในครั้งนี้ เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ ระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ อันจะนำไปสู่แนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกัน</p>		
๒.๒ Ms. Annette Lyth ผู้จัดการโครงการระดับภูมิภาค โครงการของสหประชาชาติเพื่อความร่วมมือในการต่อต้านการค้ามนุษย์ (UN Action for Cooperation Against Trafficking in Persons หรือ UN-ACT)		
<p>๑. <u>กฎหมาย กลไก หรือกรอบความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการค้ามนุษย์</u></p> <p>๑.๑ สหประชาชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการค้ามนุษย์ โดยมีกฎหมายระหว่างประเทศ ปฏิญญาอนุสัญญา และพิธีสาร หลายฉบับ อาทิ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานต่างด้าว อนุสัญญาแรงงานขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่มีลักษณะเป็นองค์กร เป็นต้น</p>		

๑.๒ ในระดับอนุภูมิภาค มีกลไกความร่วมมือภายใต้กรอบ COMMIT ประกอบด้วยประเทศสมาชิกประเทศ กลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ๖ ประเทศ ได้แก่ จีน พม่า ลาว ไทย เวียดนาม และกัมพูชา โดยมีการลงนามในบันทึก ความเข้าใจร่วมกันใน ค.ศ. ๒๐๐๔ เพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ในอนุภูมิภาค

๑.๓ ในระดับภูมิภาคภายใต้กรอบอาเซียน มีปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ ซึ่งประเทศ สมาชิกอาเซียนได้ประกาศเจตนารมณ์ร่วมกัน และอยู่ระหว่างการจัดทำอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้า มนุษย์ ซึ่งอยู่ระหว่างการยกร่าง และคาดว่าจะมีผลบังคับใช้ภายในสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๗

๑.๔ การดำเนินการของ UN-ACT ประกอบด้วย ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ การป้องกัน การคุ้มครอง และการ ดำเนินคดี โดย UN-ACT มุ่งเน้นเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านปัญหาการค้ามนุษย์ใน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสมาชิกในกรอบ COMMIT ทั้งในแง่ของการจัดตั้งกลไก ต่างๆ การเสริมสร้างความเป็นผู้นำ การเผยแพร่ความรู้ และการสร้างให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ของการ ดำเนินการ รวมถึงเสริมสร้างความร่วมมือและการประสานงานระหว่างประเทศต่างๆ

๒. สถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ในปัจจุบัน

ในปัจจุบันปัญหาการค้ามนุษย์ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายในเรื่องนี้ไม่มีประสิทธิภาพ เพียงพอ ทั้งนี้ ใน ค.ศ. ๒๐๑๒ พบว่ามีเหยื่อจากการค้ามนุษย์ทั่วโลกกว่า ๒๑ ล้านคน โดย ๑๑ ล้านคนอยู่ในภูมิภาค เอเชียแปซิฟิก แต่อย่างไรก็ตาม พบว่ามีเพียงการดำเนินการลงโทษผู้กระทำผิดเพียง ๗,๗๐๕ รายเท่านั้น สำหรับใน อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง พบมีการค้ามนุษย์ข้ามแดนระหว่างกันเป็นจำนวนมาก ทั้งในการบังคับให้มีการแต่งงาน ธุรกิจทางเพศ ธุรกิจประมง ทั้งนี้ จากสถิติใน ค.ศ. ๒๐๑๓ พบว่าประเทศไทยมีคดีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ๒๒๕ คดี และมีเหยื่อจากการค้ามนุษย์กว่า ๑,๐๒๐ ราย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าทุกประเทศในภูมิภาคจะมีปัญหาเรื่อง การเก็บข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ แต่ประเด็นสำคัญเร่งด่วน คือ การนำตัวผู้กระทำผิดมาเข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. การป้องปรามการค้ามนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ

การป้องปรามและการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่มีประสิทธิภาพมีปัจจัยสำคัญ ดังนี้

- การมีกรอบกฎหมายที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล
- การมีนโยบายที่มีประสิทธิภาพ และความร่วมมือในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิด ตั้งแต่ขั้นตอนของ การสอบสวนไปจนถึงความร่วมมือระหว่างประเทศในกรณีการค้ามนุษย์ข้ามแดน (อาทิ การส่งผู้ร้ายข้าม แแดน และการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในคดีอาญา)
- การพัฒนาวิธีการสอบสวนเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถนำตัวผู้บงการมาลงโทษ
- การมีกระบวนการพิจารณาเฉพาะสำหรับคดีค้ามนุษย์ที่มีความรวดเร็วเพื่อให้การดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดมี ประสิทธิภาพ
- การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะด้านการบังคับใช้กฎหมายและมีระเบียบปฏิบัติประจำที่ชัดเจน
- การมีความร่วมมือในการเก็บพยานหลักฐาน ซึ่งรวมถึงหลักฐานเกี่ยวกับเส้นทางการเงิน และการร่วมมือ กับพยานบุคคล
- การมีเจ้าหน้าที่ด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ที่ได้รับการฝึกฝนมาเฉพาะด้าน
- การมีระบบการช่วยเหลือเหยื่อการค้ามนุษย์ โดยเหยื่อสามารถเข้าถึงการให้ความช่วยเหลือได้ง่าย
- การมีโครงการคุ้มครองพยานและให้หลักประกันความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ
- การชดเชยความเสียหายให้แก่เหยื่อจากการค้ามนุษย์ ซึ่งเงินที่จะจ่ายให้กับเหยื่อมาจาก ๒ ทาง ได้แก่ จากหน่วยงานภาครัฐ (ผ่านกองทุนช่วยเหลือเหยื่อ) และจากผู้กระทำผิด (โดยการฟ้องเรียกค่าเสียหาย ในคดีแพ่งและคดีอาญา หรือฟ้องเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา)

	<p>ทั้งนี้ ในการบังคับใช้กฎหมายป้องปรามการค้ามนุษย์ต้องเลือกใช้กฎหมายที่มีความเหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการบำบัดฟื้นฟูเหยื่อช่วยให้เหยื่อสามารถกลับสู่สังคมและใช้ชีวิตตามปกติได้</p> <p>๔. ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย แม้ประเทศไทยจะมีพัฒนาการที่ดีเกี่ยวกับการป้องปรามการค้ามนุษย์ แต่ยังสามารถปรับปรุงได้อีกในหลายประเด็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงกระบวนการแยกเหยื่อของการค้ามนุษย์ - การดำเนินคดีกับผู้ว่าจ้าง ผู้จัดหา รวมถึงนายจ้างแรงงานต่างด้าวที่กระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ - การเสริมสร้างประสิทธิภาพของหน่วยงานเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่รับผิดชอบการต่อต้านการค้ามนุษย์ - การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง - การปรับปรุงระบบการคุ้มครองและดูแลเหยื่อ - การเร่งรัดกระบวนการพิจารณาในคดีการค้ามนุษย์ให้มีความรวดเร็ว - การติดตามการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์นับตั้งแต่มีการแจ้งการกระทำความผิดอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้เกิดการประวิงคดี หรือการดำเนินคดีที่ล่าช้าเกินสมควร
	<p>๒.๓ ดร.ชัยยงค์ สัจจิตพานนท์ อดีตเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศสหรัฐอเมริกา</p>
	<p>๑. <u>รายงาน TIP Report และสถานะของไทยในฐานะประเทศ Tier ๓</u></p> <p>๑.๑ รายงาน TIP Report เป็นรายงานที่ถูกจัดทำขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติการคุ้มครองเหยื่อจากการค้ามนุษย์ (Trafficking Victims Protection Act ๒๐๐๐ – TVPA) ซึ่งรายงานสถานะปัญหาและการดำเนินการของประเทศต่างๆ โดยแบ่งมาตรฐานการดำเนินการออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ Tier ๑ – ๓ ซึ่ง Tier ๑ หมายถึงประเทศที่มีสถานการณ์ด้านการป้องปรามการค้ามนุษย์ที่ดีที่สุด และ Tier ๓ หมายถึงประเทศที่มีสถานการณ์ด้านการค้ามนุษย์ที่แย่ที่สุด โดยการจัดลำดับจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงทุก ๒ ปี ไม่สามารถคงสถานะเดิมได้ โดยรัฐบาลสหรัฐฯ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำ TIP Report มากในสมัยประธานาธิบดีโอบามา</p> <p>๑.๒ ประเทศไทยถูกจัดอันดับอยู่ในลำดับประเทศที่ถูกจับตามอง (Tier ๒ Watch List) ติดต่อกันมาแล้ว ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๖) ดังนั้น จึงถูกลดอันดับเป็น Tier ๓ โดยอัตโนมัติ เนื่องจากไม่สามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรฐานของสหรัฐฯ ได้ อีกทั้งการคงสถานะ Tier ๒ ตามกฎหมาย TVPA ของสหรัฐฯ ก็ไม่สามารถทำได้เช่นกัน ซึ่งผลของการรายงานดังกล่าวจะถูกนำเสนอต่อรัฐสภาสหรัฐฯ เพื่อกำหนดมาตรการในการดำเนินการต่อประเทศไทยต่อไปในวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศของไทยได้พยายามสร้างความเข้าใจต่อรัฐบาลสหรัฐฯ มาโดยตลอด เพื่อมิให้รัฐสภาออกมาตรการตอบโต้ที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย</p> <p>๒. <u>แนวปฏิบัติที่ดีเลิศ (Best Practices) ของต่างประเทศ</u></p> <p>๒.๑ เกาหลีใต้ได้รับการชื่นชมในฐานะประเทศ Tier ๑ ในการคุ้มครองสิทธิแรงงาน มีการทำบันทึกความเข้าใจร่วมกับประเทศที่ส่งแรงงานเข้าไปทำงานในเกาหลีใต้ อีกทั้งมีการจัดระเบียบแรงงานที่ดี</p> <p>๒.๒ ออสเตรเลียเป็นผู้นำในอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ โดยใช้มาตรการทางการทูตผลักดันให้เกิดกระบวนการบาห์ลี (Bali Process) เพื่อแก้ปัญหาการค้ามนุษย์และผู้หลบหนีเข้าเมือง ซึ่งรวมถึงชาวโรฮิงญา อีกทั้งมีการแต่งตั้งเอกอัครราชทูตดูแลด้านการค้ามนุษย์ และจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะด้านที่ดำเนินการต่อต้านปัญหาการค้ามนุษย์</p> <p>๓. <u>ปัญหาของประเทศไทยในการต่อต้านการค้ามนุษย์และแนวทางแก้ไข</u></p> <p>๓.๑ ปัญหาด้านกฎหมาย – การตีความและการปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังไม่สามารถตอบสนองมาตรฐานที่กำหนดภายใต้ TVPA ของสหรัฐฯ โดยมีความครอบคลุมเพียง</p>

ร้อยละ ๘๐ ของมาตรฐานที่สหรัฐฯ กำหนด ดังนั้น ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายดังกล่าว

๓.๒ ปัญหาด้านการประสานงาน - การประสานงานของหน่วยงานไทยยังเป็นการทำงานแบบประจำวัน ต่างกับ การดำเนินงานของสหรัฐฯ ที่เป็นไปอย่างเชิงรุกและมีการประสานงานอย่างจริงจังจากทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้ง การประสานงานกับหน่วยงานต่างประเทศยังไม่เพียงพอ อาทิ กับองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization - ILO) ดังนั้น ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการประสานงานอย่างจริงจังมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายกฎหมาย ที่ประกอบด้วยผู้พิพากษา อัยการ และตำรวจ อีกทั้งต้องมีการดำเนินคดีที่รวดเร็ว มีการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างจริงจังตามกฎหมายด้านการค้ามนุษย์ มิใช่กฎหมายด้านการตรวจคนเข้าเมือง รวมถึงต้องมีการลงโทษอย่างจริงจังต่อเจ้าหน้าที่ผู้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ามนุษย์ด้วย

๓.๓ ปัญหาด้านการป้องกัน - การป้องกันการค้ามนุษย์เป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะกรณีชาวโรฮิงญาที่ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่าน ซึ่งกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ทำให้ประเทศไทยต้องดำเนินการผลักดันออก เนื่องจากไทยไม่เป็นภาคีในอนุสัญญาผู้ลี้ภัยของสหประชาชาติ แต่หน่วยงานของไทยก็ได้หารือกับข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees - UNHCR) เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวมาโดยตลอด ดังนั้น ประเทศไทยควรจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะด้านในการต่อต้านการค้ามนุษย์ขึ้น ในลักษณะที่ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด (Comprehensive Unit)

๓.๔ ปัญหาการขาดความเข้าใจที่ถูกต้อง - ผู้บริหารของหน่วยงานของไทยยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับรายงานต่างๆ ที่กฎหมายของสหรัฐฯ แต่ละฉบับกำหนดซึ่งมีความแตกต่างกัน ได้แก่ รายงานด้านแรงงาน (Labour Report) รายงานด้านการค้ามนุษย์ (TIP Report) รายงานด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Report) ดังนั้น ผู้บริหารของหน่วยงานภาครัฐของไทยจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายงานแต่ละฉบับ เพื่อป้องกันมิให้เกิดความตื่นตระหนก และสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องต่อไป

นอกจากนั้น ประเทศไทยควรเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีเลิศจากต่างประเทศ เพื่อนำมาปรับใช้แก้ปัญหาค้ามนุษย์ของประเทศไทยด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลักดันข้อเสนอแนะ ๒๒ ข้อ ของ TIP Report ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การดำเนินการของไทยสอดคล้องกับมาตรฐานของกฎหมายสหรัฐฯ และของสหประชาชาติ

๒.๔ ศาสตราจารย์ (พิเศษ) จริญญา ภักดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

๑. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการต่อต้านการค้ามนุษย์ของไทย

๑.๑ ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ จัดทำขึ้นโดยมิได้นำมาตรฐานของกฎหมาย TVPA ของสหรัฐฯ และกฎหมายระหว่างประเทศของสหประชาชาติมาใช้เป็นแนวทางในการร่างกฎหมาย ทำให้การนิยามศัพท์หรือการกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ไม่สอดคล้องกับกฎหมาย TVPA และกฎหมายระหว่างประเทศ นอกจากนี้ การที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และประธานศาลฎีกาเป็นผู้รักษาการ ยังไม่มีความครอบคลุมเพียงพอ

๑.๒ ประชาชน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ ขาดความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญและภัยร้ายแรงของการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง

๑.๓ การทุจริตคอร์ปชั่นของนักการเมืองและข้าราชการภายใต้ระบบทุนสามานย์ เปิดช่องให้เกิดการขยายตัวของอาชญากรรมข้ามพรมแดน

๑.๔ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ยังอ่อนแอ แต่ในขณะเดียวกันก็มีความแข็งกร้าวในประเด็นที่ไม่ถูกต้อง โดยมีการเน้นดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดรายย่อย โดยไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้ว่าจ้างหรือผู้มีอิทธิพลที่อยู่เบื้องหลังได้

๑.๕ ความอ่อนล้าของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

๑.๖ การขาดความร่วมมืออย่างเข้มข้นจากหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ

๑.๗ การขาดกลไกหรือศูนย์ประสานงานระดับประเทศที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งแม้ว่าจะมีกลไกระดับชาติ ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ปคม.) และคณะกรรมการประวามและกำกับกำกับการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ปกค.) ตลอดจนคณะอนุกรรมการอื่นๆ แต่ก็ยังไม่มีผลงานที่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการในด้านการคุ้มครองเหยื่อจากการค้ามนุษย์

๑.๘ การดำเนินคดีการค้ามนุษย์ข้ามชาติใช้ระยะเวลานาน – ซึ่งปัญหาที่พบ ได้แก่

- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้อัยการสูงสุดแต่งตั้งอัยการผู้มีอำนาจสอบสวน ซึ่งใช้ระยะเวลากว่า ๖ เดือน ส่งผลทำให้การยื่นฟ้องคดีเป็นไปอย่างล่าช้าออกไป
- การฟ้องคดี หากไม่มีการสืบพยานที่เป็นเหยื่อล่วงหน้า แต่ไปสืบพยานในชั้นพิจารณา ก็สร้างความลำบากให้กับเหยื่อโดยเฉพาะชาวต่างชาติ ซึ่งต้องพำนักอยู่ในประเทศไทยเพื่อรอการพิจารณาคดี หรือหากต้องส่งเหยื่อกลับประเทศก่อน การที่จะนำเหยื่อกลับมาเป็นพยานจะกระทำได้อย่างไร เนื่องจากไม่มีเงินทุนในการนำเหยื่อเดินทางมาเบิกความในศาลไทย
- ปัญหาที่ผู้กระทำผิดจ้างทนายเพื่อประวิงคดี

๒. แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการค้ามนุษย์ของไทย

๒.๑ กฎหมายการค้ามนุษย์ – ควรกำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ด้วย อาทิ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน หรือฝ่ายทหาร เป็นต้น

๒.๒ การดำเนินคดีในชั้นศาล – มีกลไกที่สำคัญ ๒ ประการ ได้แก่

- การสืบพยานหลักฐานก่อนฟ้องคดี – ควรขยายการสืบพยานหลักฐานให้ครอบคลุมพยานหลักฐานอื่นนอกจากพยานบุคคลด้วย โดยออกเป็นข้อบังคับของประธานศาลฎีกา เพื่อให้การดำเนินคดีการค้ามนุษย์ทำได้อย่างกว้างขวางและมีความคล่องตัวยิ่งขึ้น
- การเข้าถึงฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ – การพึ่งพาข้อมูลจากเหยื่อหรือพยานบุคคลยังไม่เพียงพอในการดำเนินคดีอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ควรใช้มาตรการดักฟังทางโทรศัพท์และใช้ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการจับกุมและดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง

๒.๕ ดร.สุนทรียา เหมือนพะวงศ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาในศาลฎีกา

๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์

การค้ามนุษย์เป็นปัญหาสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ เป็นการเอาเปรียบและละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นชาวไทยหรือชาวต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจการประมง ธุรกิจทางเพศ และธุรกิจขบวนการข้ามชาติ ไม่ว่าเหยื่อจะสมัครใจหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ การตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์อาจเกิดจากการถูกลอบลอบมาในครั้งแรก (victimized) การถูกลอบลอบซ้ำโดยผู้ประกอบกร (re-victimized) และการถูกกระทำให้เป็นเหยื่อซ้ำสองโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ (re and re-victimized)

๒. ปัญหาเกี่ยวกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข

๒.๑ ปัญหาในภาครัฐ – เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องลเลย เลือกรับปฏิบัติ คอรัปชั่น และใช้ดุลพินิจโดยมิชอบในการแก้ไขปัญหาก็ยังขาดการเก็บสถิติที่ดีและเป็นระบบ โดยเฉพาะคดีตามกฎหมายการค้ามนุษย์ที่ได้มีการดำเนินคดีในชั้นศาล นอกจากนั้น ภาครัฐยังควรต้องปรับปรุงกฎหมายหรือกฎระเบียบให้มีประสิทธิภาพในการธำรงความ

	<p>ยุติธรรมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้วย</p> <p>๒.๒ ปัญหาในภาคประชาชน - ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ เพิกเฉยต่อปัญหา มีการทำร้ายเหยื่อ ไม่เคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของเหยื่อ รวมถึงขาดการทำงานกับภาครัฐอย่างจริงจัง</p> <p>๒.๓ ปัญหาด้านความร่วมมือและการประสานงาน - แม้ว่าจะมีกรอบความร่วมมือต่างๆ มากมาย ทั้งระดับ ทวิภาคี และพหุภาคี แต่ยังคงขาดการประสานความร่วมมือระหว่างกรอบต่างๆ สำหรับในด้านความร่วมมือระหว่าง ประเทศยังไม่มีการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจ ทหาร อัยการ ศาล กรรมการสิทธิ ทนายความ กระทรวงพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และภาควิชาการ ยังต้องมีความร่วมมือกันอย่างแน่นแฟ้นขึ้นด้วย</p>
	<p>หน่วยงาน กองพัฒนาระบบการบังคับคดีและประเมินราคาทรัพย์สิน เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ๐ ๒๘๘๗ ๕๑๕๕ ภายใน ๑๑๗๓</p>